

Državno gospodarstvo za leto 1883.

Skupne svote državnega proračuna za leto 1883. kažejo sledeče številke:

I. Potrebščina.

	gold.	več ali manj memo l. 1882	gold.
Najviši dvor	4,650.000	—	—
Cesarjeva kabinetna pisarna	70.515	+	280
Državni zbor	1,069.935	—	412.793
Državna sodnija	22.000	—	—
Ministerski svet	1,008.154	—	40.056
Skupne državne potrebščine	90,350.927	+	404.297
Ministerstvo notranjih zadev	18,105.292	+	574.527
„ za dež. brambo	8,707.312	—	284.388
„ za nauk in bogočastje	18,136.145	+	353.260
„ za denarstvo	101,395.198	—	3,001.616
„ za trgovino	62,028.991	+	15,964.737
„ za poljedelstvo	11,632.327	+	119.919
„ za pravosodje	20,894.711	+	171.376
Najviši računski dvor	157.000	+	2.000
Pokojnine	15,168.000	+	421.500
Državni dolg	120,251.818	—	7,281.495
Uprava državnega dolga	920.540	+	28.790
Skupaj	491,881.215	+	6,160.264

II. Zaloga.

Ministerski svet	685.780	—	—
Ministerstvo za notr. zadeve	1,022.632	+	72.259
„ za dež. brambo	217.618	+	181.618
„ za nauk in bogočastje	5,211.948	+	146.922
„ denarstvo	386,321.042	+	13,482.727
„ trgovino	41,963.510	+	2,143.000
„ poljedelstvo	10,771.121	+	168.595
„ pravosodje	656.486	—	13.204
Pokojnine	56.790	+	2.460
Podpore in založbe	262.213	+	88.500
Državni dolg	11,765.888	+	463.992
Oskrbovanje državnega dolga	12.700	+	—
Prodajna od neprimičnin	149.500	—	3.500
Povrnena zgradbena predplača	1,121.482	+	1,121.482
Dohodki iz skupnega imetja	—	—	5,488.155
Skupaj	460,218.810	+	12,063.017

Primanjkljej se kaže tedaj za 31.662.405 gold. V primeri z lanskim letom je potrebščina večja za 6.16 milijonov, zaloga večja za 12.062 milijonov in primanjkljej je manji za 5.903 milijonov. — Te številke kažejo podobo državnega gospodarstva v velikih obrisih; da bi se pa prav mogle presoditi vse svote, morale bi se razložiti na drobno.

Živinoreja in živinozdravništvo naše.

(Konec.)

Ali je mogoče, po sklepu nižeavstrijskega deželnega zbora brez povikšanja dotičnih stroškov pomnožiti število diplomiranih deželnih živinozdravnikov, pokazala bo prihodnost in mi uže zdaj dvomimo, da bi to imelo kaj povoljnega vspeha.

Ako bi se namreč hotelo pomnožiti število živinozdravnikov, ne da bi se zvikšali stroški, tedaj bi se morale ali sedanje plače živinozdravnikov znižati in s prihranjenimi denarji plačevati novoustanovljeni, kar bi se težko dalo izpeljati, ali bi se pa morali novoname-

ščeni živinozdravniki zadovoljiti samo s tem, kar bi jim živinorejci plačevali za zdravniško pomoč, kedar jo zahtevajo. V zadnjem slučaju bi se težko oglasilo zadostno število prosilcev, in bi jim tudi deželna oblastnija ne smela lahko nakazati bivališča, kar se vendar vsikakor namerava.

Ako bi se živinozdravniki namestili gosto, bi jim zaslužek težko donášal toliko, da bi mogli primerno shajati; če bi se pa namestili menj gosto, bi se pa sedanja potreba po pomnoženju živinozdravniškega osebja ne odstranila.

Diplomiran živinozdravnik bo moral misliti na svoj obstanek, bodi-si, da ozdravlja uže sam za-se, bodi-si, da je uradno nameščen. Sedanja plača 600 gld. ne zadostuje c. kr. okrajnim živinozdravnikom za najsilnejše potrebščine, in napoteni so še na postranske zaslužke, katere tudi dobivajo v popotninah, vožninah itd., kedar izvršujejo službena naročila. Razun postavnih pristojbin pa jim zdravljenje po deželi daje prav malo dohodkov in vzrok temu je oddaljenost. Na oddaljene kraje kličejo živinozdravnika redko kdaj, namreč v največji sili. Živinorejcu, ki se dandanes bori za sam svoj obstanek, se tudi ne more za zlò jemati, ako skuša ogibati se, dokler moč, stroškov, kateri njegove moči presegajo. Samo za eno od okrajnega glavarstva do posestnika, ki biva na meji okraja, storjeno pot živinozdravnikovo mora danes plačati kmet 10 do 15 gold., svota, za katero se more imeti v glavnem mestu posvetovanje najbolj slovečega profesorja, in tako se ni čuditi, ako pogine marsikatero živinče kot žrtva varčnosti. Živinozdravnike na kmetih napotiti na to, kar zaslužijo z zdravljenjem, pomeni tedaj toliko, kakor za naprej odpovedati se jim. Ako tedaj deželni zbor hoče pomnožiti število živinozdravnikov, moral bo žrtvovati tudi v to potrebni denar.

Ako se hoče, da služi živinozdravniško osebje tudi manj premožnemu živinorejcu, tedaj mora njihova pomoč biti primerna sredstvom kmetovim, in v sili mora biti urno tam, kjer ga potrebujejo. Ker pa nikakor ne bo mogoče, ustanoviti toliko c. kr. živinozdravniških služeb, da bi bila po ena na vsako ali vsako drugo štirjaško miljo, zato bo treba seči po manj dragem osebju, namreč po takem, katero stanuje blizo živinorejcev, katero je izučeno v najpotrebnejšem, in katero se more dobiti za cenó odškodnino; to osebje pa bi bilo ravno ono, katero si mali kmetovalec želi: zdravniški kovači.

Zdravniški kovač, toliko izučen, kakor zdravniški kovači c. k. armade po dokončanem dveletnem poduku, stanoval bi v vasi živinorejca ali prav blizo njega, držal bi se svojega rokodelstva, tedaj bi se nahajal zmiraj doma, peš bi prišel, kamor bi bil poklican, in bi tedaj ne bil drag. On bi vedel presoditi nevarnost in sam pomagal, v sili pa tudi mogel poklicati diplomiranega živinozdravnika; on bi, v bližini bivajoč, zmiraj poznal živino okolice, pa tudi njene bolezni, in mali kmetovalec obrnil bi se do njega veliko rajši, kakor pa do imenitnega gospoda z očali in v rokovicah, kakor hitro, se ve da, bi imel kovač potrebne vednosti.

Izpeljava postave o obrambi in zatiranju nalezljivih živinskih bolezni dandanes nikakor ni izgledna. Poznamo kraje, v katerih nastaja redno vrančni prisad pri prešičih, in samo po sebi je razumljivo, da tam, kjer se ta bolezen prikaže pri enem prešiči, poginejo vsi, kolikor jih ima posestnik tam. Pravijo, da se skoraj nič ne zgodi, da bi se zabranila ta nezgoda.

Ako prav tu in tam posamezni živinorejec podvzame poskušnjo razkuženja, vendar to popolnem opusté njegovi sosedje in večidel koj zopet denejo druge prešiče v okužene svinjake. Ker pa nepopolno razkuženje